Ferran el Catòlic i Maquiavel - Annapolis

Autor:
Data de publicació: 31-12-2020

PACTE MAQUIAVÈLIC DE FERRAN EL CATÒLIC EL 1493 A BARCELONA PROMETENT MIRAR CAP UN ALTRE COSTAT I DEIXAR QUE CHARLES D'AMBOISE CONQUERÍS LA LLOMBARDIA I NÀPOLS- EVITANT AIXÍ "SER UN PARRICIDA" AL NO HAVER DE FER LA GUERRA CONTRA ELS SEUS COSINS REIS DE NÀPOLS PER ACONSEGUIR EL SEU OBJECTIU INICIAL.. "ACABAR SENT REI DE NÀPOLS".. PERÒ CONQUERINT-LO ALS FRANCESOS SENSE TACAR-SE LES MANS AMB SANG CATALANA..

PACTE MAQUIAVÈLIC DE FERRAN EL CATÒLIC EL 1493 A BARCELONA PROMETENT MIRAR CAP UN ALTRE COSTAT I DEIXAR QUE CHARLES D'AMBOISE CONQUERÍS LA LLOMBARDIA I NÀPOLS- EVITANT AIXÍ "SER UN PARRICIDA" AL NO HAVER DE FER LA GUERRA CONTRA ELS SEUS COSINS REIS DE NÀPOLS PER ACONSEGUIR EL SEU OBJECTIU INICIAL.. "ACABAR SENT REI DE NÀPOLS".. PERÒ CONQUERINT-LO ALS FRANCESOS SENSE TACAR-SE LES MANS AMB SANG CATALANA..

Ferran no va seguir els consells del llibre de Maquiavel (tot i q el podria haver tingut de conseller al seu costat).. Va ser Maquivel el que es va basar en els fets de Ferran al escriure el Principe , no soc jo sol qui ho diu.. hi ha molts autors que pensen "amb raó" que va ser Ferran!.. qui va inspirar a Maquiavel el protagonista de "El Princep" no César Borgia..

****
A persones mal informades els hi pot semblar molt antiga "la tesi que no hipòtesi del meu article".. on demostro abastament, QUAN n'era de "MAQUIAVÈLIC" el nostre rei Ferran.. atès que.. hi han més historiadors -2:1.. tots "anti INH" que VOLEN RENTAR LA IMATGE DE FERRAN explicant la història com Raquel de la Morena tot dient que Maquiavelo es va basar en el BO D'EN FERRAN.. JO DIC es va basar EN EL "MAQUIAVÈLIC FERRAN", que és molt diferent..

cerca Google: (maquiavelo y cesar borgia) => 115.000 vs
cerca Google:(maquiavelo y fernando el católico) => 78.300

AQUESTA ÉS LA DEFENSA QUE FAN DE FERRAN

"El rey de Aragón, en resumen, le parecía a Maquiavelo el modelo y el tipo de rey que Italia necesitaba. Es importante subrayar que la imagen ‘maquiavélica’ (en el sentido de maligna) de Fernando se basa en la especulación y no en una buena documentación."

Títol de rei de Jerusalem "per dret de conquesta" no perqué Pius II el recolzés amb una butlla el 1506

Ferran el Catòlic al tractat de Barcelona de 1493 per tal de recuperar el Rosselló i la Cerdanya cedits com a penyora a canvi de l'ajuda francesa a Joan II durant la Guerra civil catalana, pacta secretament amb Lluis IX mirar cap un altre costat i deixar-li envair Itàlia, és una maniobra "Maquiavèlica" perqué així, per a recuperar-la, haurà de lluitar contra els francesos i no contra els seus cosins. Finalment la dominació dels francesos acaba amb la seva derrota a Cerinyola el 1502. Llavors la Corona de Nàpols (i amb ella la de Jerusalem) queda vinculada "per dret de conquesta" a Ferran el Catòlic i a la Corona d'Aragó, no pas a la de Castella. Aquest és el moment, 1506, en que Pius II nombra oficialment Ferran el Catòlic rei de Nàpols. Hi ha una Real orden de Felip VI del 2015, governant en Rajoy, que pretén situar en aquest nomenament l'origen del dret al títol de rei de Jerusalem, quan ja el tenia el Magnànim heretat de Joana II, en el seu testament, apart que segons en Llauradó hi han referències de que Catalunya ja hi tenia dret abans abans d'Alfons..

****

Biografia de Maquiavel (1469 - 1527)

Entre 1498 i 1512 Maquiavel va estar a càrrec d'una oficina pública. Va viatjar a diverses corts a França, Alemanya i d'altres ciutats estat italianes en missions diplomàtiques. Va ser empresonat per un breu període a Florència el 1512 i després exiliat a San Casciano. Va morir a Florència el 1527 i va ser sepultat a la Santa Creu.

La seva vida es pot dividir en tres períodes; cadascun d'ells representa en si mateix la història de Florència. La seva joventut va coincidir amb la grandesa de Florència com a potència italiana, sota el mandat de Llorenç el Magnífic, dels Mèdici. La caiguda de Girolamo Savonarola a Florència va ocórrer el 1498, el mateix any en què Maquiavel s'integrava al servei públic. Durant la seva carrera com a oficial, Florència va ser lliure sota el govern d'una república, la qual va durar fins a 1512, quan els Mèdici van tornar al poder, i Maquiavel va perdre el seu lloc. Els Mèdici van governar Florència des de 1512 fins a 1527, quan van ser novament retirats del poder. Aquest va ser el període d'activitat literària de Maquiavel, i també de la seva creixent influència; tanmateix, va morir a unes setmanes de l'expulsió dels Mèdici, el 21 de juny de 1527, als cinquanta-vuit anys, sense haver recuperat el seu lloc.

Joventut
Encara que es tenen pocs registres de la joventut de Maquiavel, la Florència d'aquells dies era tan ben coneguda que és fàcil imaginar l'ambient en el qual el jove ciutadà s'espavilava. Florència era una ciutat amb dos corrents oposats, una representada per l'auster Girolamo Savonarola i l'altra per Llorenç dels Mèdici, amant de l'esplendor. Encara que el poder de Savonarola sobre les fortunes florentines era immens, no sembla haver estat molt important per a Maquiavel, ja que només l'esmenta a El Príncep, la seva obra cabdal, com un malaguanyat profeta desarmat. D'altra banda, la magnificència del mandat de Llorenç va impressionar fortament Maquiavel, arribant fins i tot a dedicar “El Príncep” al nét de Llorenç. Maquiavel va ser considerat un dels grans escriptors en el seu col·legi. Era un escriptor i va ser un militar molt reconegut que va influir en l'humanisme.

Estàtua de Maquiavel a la Galeria Uffizi
Servei civil
El segon període de la seva vida s'ubica en el "Període Lliure" de Florència, que va des de l'execució de Girolamo Savonarola el1498, quan Maquiavel tenia 29 anys, i va durar fins a la tornada dels Mèdici, el 1512. Després de servir quatre anys en una oficina pública com a secretari, va ser nomenat Canceller i Secretari de la Segona Cancelleria. Va prendre un rol important en els assumptes de la república, havent quedat els seus decrets, els seus registres i els seus despatxos per guiar-nos, així com els seus propis escrits. Malgrat que va ocupar importants posicions en el panorama públic i polític, ell les evitava, ja que acceptava qualsevol tipus de treball a canvi de poc sou, car sempre va manifestar que no aspirava a ser ric.

La seva primera missió fou el 1499, per a Caterina Sforza, "La meva dama de Forli" en “El Príncep”. De la seva conducta i sort, Maquiavel va extreure la lliçó: que és millor guanyar la confiança de la gent que confiar en la força. Serà un concepte molt important per a Maquiavel, i és assenyalat en moltes formes com de vital importància per a aquells que vulguin ostentar el poder.

El 1500 va ser enviat al Regne de França per convèncer Lluís XII sobre la conveniència de continuar la guerra contra Pisa. Serà aquest el rei que, en la seva política respecte a Itàlia, comet els cinc errors capitals del poder resumits en El Príncep.

La vida pública de Maquiavel va estar emmarcada pels esdeveniments sorgits per l'ambició del papa Alexandre VI i el seu fill, Cèsar Borja, el duc Valentino; ambdós personatges ocupen un gran espai a “El Príncep”. Maquiavel no vacil·la a citar les accions del duc en benefici dels usurpadors que volen quedar-se amb els estats que conquereixen; de fet, Maquiavel no troba millors preceptes per ensenyar que els patrons de conducta de Cèsar Borja. Per això, per a alguns crítics, Cèsar és l'"heroi" d'“El Príncep”". Tot i així, el duc és assenyalat a “El Príncep” com el tipus d'home que creix amb la fortuna dels altres; qui pren el rumb que podria esperar-se de qualsevol home prudent, excepte el curs que el salvarà; qui està preparat per a totes les eventualitats, excepte per a la que finalment arriba; i qui, quan les seves habilitats li són insuficients per solucionar un problema, exclama que no ha estat la seva culpa, sinó la d'una fatalitat extraordinària i imprevista. Cèsar Borja també era un gran humanista i va contractar Leonardo da Vinci perquè li realitzés la fortificació de Piombino. En diverses ocasions, Maquiavel va coincidir amb Leonardo, mantenint amb ell llargues converses.

A la mort d'Alexandre VI, el 1503, Maquiavel va ser enviat pel govern de Florència a observar l'elecció del successor, i

allà s'adona de les maniobres de Cèsar Borja per forçar l'elecció de Giuliano delle Rovere (Papa Juli II), que era un dels cardenals que més temia el duc. Maquiavel, en comentar aquesta elecció, diu: “que aquell que pensi que els favors faran que els grans personatges oblidin ofenses passades s'enganya a si mateix”. I així, Juli II no va descansar fins a veure Cèsar a la ruïna.

Precisament va ser Juli II amb qui Maquiavel va complir el seu encàrrec el 1506, al mateix temps que el pontífex començava la seva croada en contra de Bolonya; una campanya que va resultar ser una més de les seves reeixides aventures, gràcies en gran part al seu caràcter impetuós. Respecte al papa Juli II, Maquiavel ens presenta les semblances que existeixen entre la Fortuna i les dones; i conclou que l'agosarat, i no el cautelós, és el que conquerirà ambdues.

El 1507 el van destinar a Alemanya com a diplomàtic per parlamentar amb l'emperador Maximilià I sobre les mesures expansionistes que volia adoptar l'esmentat emperador. Maximilià, sorprès per la intel·ligència i eloqüència de Maquiavel, va quedar convençut de no li convenia envair territoris italians, i menys encara Florència, que era la intenció que tenia l'emperador. Sobre els alemanys, concretament, Maquiavel va dir: «els alemanys són una grandíssima força militar, però tenen i tindran una política molt feble».

Bust de Maquiavel
L'emperador Maximilià va ser un dels homes més interessants de l'època, i el seu caràcter havia estat modelat per múltiples mans; però Maquiavel revela el secret de les constants falles de l'emperador quan el descriu com un home retret, sense força de caràcter, i sense el valor necessari per dur a terme els seus plans, o insistir en el compliment dels seus desigs.

Un personatge molt estudiat per Maquiavel, fins el punt que molts autors pensen que és l'inspirador del Ferran el Catòlic a qui va retratar com l'home que aconseguia grans conquestes sota la capa protectora de la religió, però que en realitat desconeixia els principis de la pietat, la fe, la humanitat i la integritat; tanmateix, per a Maquiavel, pocs èxits hauria assolit Ferran el Catòlic si alguna vegada s'hagués deixat influir pels esmentats principis.

Els altres anys de Maquiavel en el servei públic van transcórrer al voltant dels esdeveniments sorgits a partir de la Lliga de Cambrai, formada el 1508 entre les tres grans potències europees i el papa, per tal de destruir la República de Venècia. Després de la batalla d'Agnadello, Venècia va perdre en un dia tot el que havia guanyat en vuit-cents anys. Arran d'aquesta batalla va sorgir un problema entre el papa i França, que va deixar Florència desprotegida i a mercè del papa. Aquest va imposar la tornada dels Mèdici el primer de setembre de 1512. La consegüent caiguda de la república va provocar l'acomiadament de Maquiavel del servei públic i el final de la seva carrera com a oficial.

Exili
A la tornada dels Mèdici, Maquiavel, que havia mantingut esperances de retenir el seu lloc sota el mandat dels nous amos de Florència, va ser acomiadat per decret el 7 de novembre de 1512. Va ser capturat i torturat per pertànyer a una conspiració contra els tirans Mèdici, juntament amb el seu amic Giovanni Battaini i 20 persones més. El nou pontífex Lleó X va intervenir per alliberar-lo i Maquiavel es va retirar a la seva petita propietat a San Casciano in Val di Pesa, a uns quinze quilòmetres de Florència. Aquí malviu talant un bosc de la seva propietat juntament amb uns obrers contractats i sobreviu amb aquest pesat treball. També es dedicava a l'agricultura i a la ramaderia i convivia amb els obrers; amb ells menjava, jugava i parlava, per sentir-se viu. Els seus amics de la ciutat li donen l'esquena. Però encara que són els pitjors anys de la seva vida, Maquiavel té a les nits el seu espai per a la llibertat i el benestar. Cada nit es desvestia de les seves vestimentes de treball i es posava vestits de quan va ser al servei civil. Una vegada així abillat llegia Dante, a Petrarca i Ovidi i va ser en aquelles solitàries nits quan comença a dedicar-se en cos i ànima a la literatura. Va aconseguir escriure vuit llibres, escrits la majoria amb una prosa àgil i clara entre 1513 i 1525. En una carta a Francesco Vettori, datada el desembre de 1513, va deixar una descripció interessant de la seva vida en aquell període, i un esbós dels seus motius per escriure “El Príncep”.

Va arribar a donar una còpia d'“El Príncep” als Mèdici, però la hi van menysprear. Nicolau Maquiavel també hi escriu la seva segona obra de més importància en la seva bibliografia anomenada “Discursos de la primera dècada de Tito Livio”, on mostra la seva veritable visió política, descrivint com a millor forma de govern una república i no una monarquia absoluta. Després va escriure “Discurs sobre l'Art de la Guerra” i la comèdia “La Mandràgora”. Tot i ser anys de penúria on la seva ment sofria, Maquiavel va treure el millor del seu talent.

Últims anys
Malgrat rebre l'amnistia el 1521, poc després d'aquest fet és acusat per ser falsament involucrat en una conspiració de cop d'estat contra els Mèdici. De nou és torturat i capturat, però per poc temps, ja que aconsegueix l'alliberament i li manen que aconsegueixi l'alliberament d'uns treballadors de la llana que havien segrestat un grup de malfactors.

Maquiavel ho va aconseguir i va ser pagat amb una bona quantitat de diners pel gremi de la llana. Amb una part d'aquests diners compra un bitllet de loteria i li toquen 20.000 ducats en l'esmentada loteria, amb els quals paga diversos deutes i es posa al dia. Treballa en l'acadèmia humanista de Bernardo Rucellai, traduint l'obra grega de Polibi, de la qual recull moltes idees sobre el govern en república. El nou papa Climent VII, que també era un Mèdici, encarrega a Maquiavel una obra sobre la "Història de Florència". Maquiavel accepta i li paguen 120 florins, però és acusat de ser partidari dels Médici, una situació absurda, ja que havia estat acusat de preparar un cop d'estat contra ells, i de nou injuriat per l'opinió pública.

Va morir oblidat i abandonat el 1527. Va deixar un gran llegat que va tenir més èxit en segles posteriors que en l'època en què li va tocar viure, ja que encara que ell mai no va voler predir el futur, ho va aconseguir estudiant el present. Va defensar la col·lectivitat per davant de la individualitat i sempre va dir la veritat cruenta i única sobre la política i dels seus governants.

L'AMBICIONADA CORONA DEL REGNE DE JERUSALEM

Amb la caiguda de Ruad el 1302, el Regne de Jerusalem va acabar de perdre el que li quedava de les seves posessions a la costa d'Orient mitjà, la seva possessió més propera a Terra Santa va passar a ser Xipre. Enric II de Jerusalem va conservar el títol de rei de Jerusalem fins a la seva mort el 1324, i els seus successors, els reis de Xipre, van continuar reclamant la seva titolaritat, fins que Xipre va caure en mans otomanes

Enric IV d'Anglaterra va fer un pelegrinatge a Jerusalem el 1393/4, i després es va comprometre a dirigir una croada per recuperar la ciutat, però ja no va emprendre cap campanya abans de la seva mort el 1413.

Per decisió papal - Jerusalem -> Carles I d'Anjou

Mentre Nàpols va ser un feu papal, els papes acceptaven sovint el títol de rei de Nàpols i també de "rei de Jerusalem", quedant la història del títol lligada al Regne angevi de Nàpols, ja que el seu fundador, Carles d'Anjou, havia comprat el 1277 els drets al tron de Jerusalem a Maria d'Antioquia. A partir d'aleshores, aquesta reclamació al Regne de Jerusalem va ser tractada com part de la corona de Nàpols, que va canviar de mans per testament o per conquesta més que per herència directa, disputant-se el títol de rei de Jerusalem entre els que pretenien tenir dret al regne de Nàpols. A Carles I d'Anjou el succeeix el seu fill Carles II de Nàpols, que es casà amb Maria, filla d'Esteve V d'Hongria, i els seus descendents, dividits en dues branques, porten els títols de Nàpols, Jerusalem i Hongria fins que el 1385, les branques s'ajunten en la figura de Carles III de Nàpols.

Per dret de conquesta - Jerusalem -> Alfons el Magnànim

La seva filla, Joana II de Nàpols, cedeix els seus drets a Alfons el Magnànim que tot i això ha de fer la guerra contre els Anjou, guerra que guanya el 1435 i esdevé rei de Nàpols "per dret de conquesta". El succeeix el seu fill bastard Ferrante (Ferran I) i després Alfons II i Ferran II de Nàpols.

Ferran I, per ser coronat rei de Nàpols Calixt III (Alfons de Borja), al morir el succeix Pius II que acaba legitimant Ferrante com Ferran I,.

Alfons II després de ser investit pel Papa Pius II abdica a favor del seu fill Ferran II de Nàpols. Peró l'any 1495 després tractat de Barcelona de 1493 Carles VIII de França comença la invasió de Lombardia i Nàpols amb Charles d'Amboise al commandament de totes les forces. Curiosament Lleonard morirà al Clos Lucée al Castell d'Amboise

Ferran II de Nàpols. Amb l'invasió per les tropes franceses de Carles VIII. La ciutat de Nàpols va ser assetjada i Ferran II es va veure obligat a fugir a Ischia, on va organitzar una lliga catalana contra el rei francès. A la sortida d'aquest de la capital napolitana (1496), Ferran II el va vèncer amb l'ajuda de les tropes catalanes sota el comandament del Gran Capità, i al morir Ferran II, el tron napolità, ja va poder passar a Ferran el Catòlic. .

Per dret hereditari - Jerusalem -> pel nostre Bon Rei René (casa de Lorraine)

Amb el Magnànim, queda la Corona de Jerusalem vinculada a la branca trastàmara, tot i que els Anjou seguixen reclamant els seus drets, d'aquí l'escut del nostre Bon Rei René

Per dret de conquesta - Jerusalem -> Ferran el Catòlic

Ferran el Catòlic al tractat de Barcelona de 1493 per tal de recuperar el Rosselló i la Cerdanya cedits com a penyora a canvi de l'ajuda francesa a Joan II durant la Guerra civil catalana, pacta secretament amb Lluis IX mirar cap un altre costat i deixar-li envair Itàlia, és una maniobra "Maquieavèlica" perqué així, per a recuperar-la, haurà de lluitar contra els francesos i no contra els seus cosins. Finalment la dominació dels francesos acaba amb la seva derrota a Cerinyola el 1502. Llavors la Corona de Nàpols (i amb ella la de Jerusalem) queda vinculada "per dret de conquesta" a Ferran el Catòlic i a la Corona d'Aragó, no pas a la de Castella.

Coronació - Clement VII-> Carles V

Odet de Foix el 1521 va combatre a Itàlia contra els espanyols i l'any següent va ser vençut a la batalla de Bicocca. El 1523 va ser nomenat governador de Llenguadoc i va ascendir a mariscal de França. Va perdre en la Batalla de Pavia el 1525. El 1527 va assumir el comandament de l'exèrcit francès a Itàlia ocupant part del Milanesat. finalment, el 1528, va ser enviat a emprendre la conquesta del regne de Nàpols, fet que només quedà en intent, ja que ho van impedir, la deserció d'Andrea Doria, que va deixar França quasi sense flota i l'esclat de la pesta al camp francès, que va delmar l'exèrcit francès, infectant al propi Lautrec que va morir el 15 d'agost de 1528 quan intentava posar setge de la ciutat. El 1529 el papa es va veure obligat a fer les paus amb Carles al Tractat de Barcelona com havia fet Francesc I al Tractat de Cambrai. L'últim Sforza va ser restaurat a Milà amb la previsió que el ducat passés a Espanya a la seva mort. Després de gairebé 40 anys de guerra, Itàlia es va sotmetre a Carles V. Francesc I va renunciar a les seves reivindicacions a Itàlia, així com sobre l'Artois i Flandes. Venècia va perdre les seves conquestes continentals. Els Estats Pontificis van ser restaurats i el 1530 el papa va coronar Carles V com emperador i rei d'Itàlia.

Físicament tot Orient Mitjà va romandre sota control otomà des del 1517 fins a la Partició de l'Imperi Otomà el 1918.

Tractat de Barcelona de 1493

Per a altres significats, vegeu «Tractat de Barcelona».

Tractat de Barcelona

Tipus
tractat de pau

Data
1493

Localització
Barcelona

Estat
Corona d'Aragó i Regne de França

El Tractat de Barcelona va ser un acord de "pau per territoris" pactat a Barcelona el 19 de gener de 1493. El signaren per una banda el rei de la Corona d'Aragó Ferran II, juntament amb la seva esposa Isabel I de Castella, i per l'altra el rei de França Carles VIII.[1]

El tractat
El tractat establia que Carles VIII retornés el Rosselló i la Cerdanya, territoris ocupats pels francesos des que el 1472 havia acabat la guerra civil catalana. A canvi, Ferran II i Isabel I es comprometien a no ajudar els enemics dels francesos, els quals defensaven el regne de Nàpols de la influència gala.[1] Només es van reservar el dret d'assistir al Papa de Roma, que quedava així fora d'aquesta provisió.[1] En aquells moments França estava planificant la invasió del sud de la península italiana.

El 13 de setembre de 1493 Ferran i Isabel entraren a Perpinyà acollits amb entusiasme per la població catalana.

Conseqüències
Malgrat el tractat, el 1495, un cop ja havia conclòs la conquesta francesa de Nàpols, Ferran va formar la Lliga Santa. El 1500, ja amb Lluís XII, dividí el regne de Nàpols, i el 1504 fou conquerit pel rei d'Aragó gràcies al Gran Capità Ramón Folch de Cardona. Ferran va aparentar que es posava al costat dels seus cosins, adversaris del rei de França en els afers d'Itàlia (primer de Nàpols i, més endavant de Llombardia) però un cop vençuts els francesos es va apoderar del REGNE DE Nàpols amb l'aquiescència del Papa que el va coronar. Des d'aleshores s'inicià una lluita constant entre la casa reial de França i els sobirans hispànics, que havia de prosseguir al llarg dels segles XVI i XVII.

De la mateixa manera, Els Comtats esdevingueren un camp de batalla gairebé permanent entre exèrcits francesos i catalans. El 1496 els francesos prengueren i saquejaren Salses. L'any següent Ferran II va fer edificar un nou castell, la millor fortalesa de l'època, i va fer reforçar les muralles i els castells de Perpinyà i de Cotlliure. Aquestes obres feren fracassar la ofensiva francesa del 1502.

Referències

? Anar a :1,0 1,1 1,2 Mestre i Campi, Jesús (director). Diccionari d'Història de Catalunya. Edicions 62, 1998, p. 102, entrada: "Barcelona, tractat de". ISBN 84-297-3521-6.

_____

CANNAE - CANNAS - CERIGNOLA

Als llibres d'història la pregonada Victòria del Gran Capità sobre els GALLIS a la batalla de Cannas (com Anníbal sobre els romans) ha quedat com Batalla de Cerignola quan ell de fet porta el nom CANNAS "en llatí" com a MOTTO grabat al pom de la seva espasa, per la proximitat del lloc, i comparant la seva victòria sobre els GALLI-francesos amb la d'Hannibal sobre els romans. La gran festa que vam fer els catalans per celebrar la victòria ha quedat en el costumari

català com FER XERINOLA quan els castellans no coneixen el significat que apareix al Quixot quan diu "quitadme a esta xerinola de gente", ho tradueixen per "chusma de gente".. churma o no "estaven fent xerinola".

Salta a la navegacióSalta a la cerca

Batalla de Cerignola

Segona Guerra de Nàpols

Batalla de Cerignola

Batalla de Cerignola

Coord.: 41° 16? 0? N, 15° 54? 0? E (mapa)

Cerinyola - Fossa Granària

Tipus
batalla

Data
28 d'abril de 1503

Coordenades
41° 16? N, 15° 54? E

Lloc
Cerignola (Puglia), Itàlia

Resultat
Victòria hispànica

Bàndols

França

Regnes de les Espanyes

Comandants en cap

Lluís d'Armagnac†
Chadieu†
Yves d'Allegre
Gonzalo Fernández de Córdoba
Prospero Colonna
Diego de Mendoza
Fabrizio Colonna

Forces

Infanteria lleugera: 3.000
Piquers: 3.000
Cavalleria lleugera: 1.500
Cavalleria pesant: 2.000
Artilleria: 26 peces
Total: 9.500 homes i 26 peces d'artilleria
Infanteria lleugera: 2.000
Ballesters: 2.000
Piquers: 2.500
Cavalleria lleugera: 850
Cavalleria pesant: 800
Arcabussers: 1.000

Artilleria: 13 peces
Total: 9.150 homes i 13 peces d'artilleria

Baixes

4000
100

La batalla de Cerignola, que va tenir lloc el 28 d'abril de 1503 va ser un enfrontament bèl·lic entre les tropes franceses i hispàniques, amb victòria de les segones, durant la Segona Guerra de Nàpols,[1] en el que avui és la ciutat de Cerignola (provincia de Foggia, Itàlia), aleshores una petita vila sobre un turó i protegida per un fossat i un talús aixecat per les tropes de la Corona d'Aragó, prop de l'antiga Cannas[2] on Hannibal va véncer als romans el 218 aC. (20km).[3]

Contingut

Antecedents
Lluís d'Armagnac, comte de Guisa, duc de Nemours i virrei de Nàpols (des de 1501) comandava les tropes franceses, fonamentalment cavalleria pesant i piquers suïssos, i Gonzalo Fernández de Córdoba, més conegut com el Gran Capità, comandava les tropes de la Corona d'Aragó.

Exèrcit hispànic
Les forces hispàniques estaven formades majoritàriament per infanteria, composta per arcabussers, ballesters i piquers. La cavalleria era escassa en comparació amb altres exèrcits, i estava formada per cavalleria lleugera i cavalleria pesant. L'artilleria disponible constava d'unes 13 peces disposades en un petit turó que s'alçava després del fossat i el talús (format per la terra extreta al cavar la fossa) que protegien Cerignola.

Els arcabussers, a primera línia, estaven disposats en dos grups d'uns 500 homes cadascun després del talús que seguia al fossat excavat i en diverses trinxeres situades davant de la fossa. Després d'ells, i al centre, s'agrupaven uns 2.500 piquers alemanys. A banda i banda dels piquers s'havien situat dos grups d'uns 2.000 ballesters cadascun. Després d'ells i cap als flancs, es van col·locar els dos grups d'uns 400 elements de cavalleria pesant, comandats per Prospero Colonna i Pedro de Mendoza.

Finalment, al turó en què es trobava l'artilleria, es va situar un grup de 850 homes de la cavalleria lleugera, dirigits per Fabrizio Colonna i Pedro de Pas, tots dos sota comandament immediat del Gran Capità, que tenia des d'allà una visió completa del camp de batalla. La missió de la cavalleria lleugera era evitar que les tropes franceses sorprenguessin a la infanteria del Gran Capità en cas d'aconseguir trencar les defenses i travessar el talús.

Per tant, tot i que Gonzalo Fernández de Córdoba s'enfrontava a forces superiors, havia aconseguit molts avantatges

estratègics gràcies a la seva acurada preparació de la batalla, ja que havia ocupat la part alta de Cerignola, i atrinxerat els seus soldats en fossats. A més, la seva artilleria estava més ben situada que la francesa.

Exèrcit francès
Les forces franceses seguien mantenint un concepte de batalla gairebé feudal, amb preponderància de les càrregues de cavalleria pesant, i amb un alt nombre de mercenaris (en aquest cas suïssos), però, al mateix temps, comptaven amb més artilleria que els espanyols. Aquesta paradoxa seria constant en la primera meitat del segle xvi a tots els exèrcits francesos.

En el cas de Cerignola, les tropes franceses, comandades pel duc de Nemours, s'agrupaven en quatre grans blocs. A l'avantguarda, hi havia la cavalleria pesant, separada en dos grups d'uns 1.000 genets cada un. Es trobava al comandament del mateix duc de Nemours. Després d'ells es van situar 3.000 piquers mercenaris suïssos, comandats per Chadieu. Immediatament després, en un altre gran grup de 3.000 homes, es va situar la infanteria gascona. Al capdavant de la infanteria es van situar les 26 peces d'artilleria que disposaven. Finalment, la cavalleria lleugera, comandada per Yves d'Allegre, esperava orientada cap al flanc esquerre en el sentit d'avanç de les tropes.

Batalla
Una de les característiques més sorprenents de la batalla, va ser l'extrema rapidesa amb què es va desenvolupar. Des de la primera càrrega francesa fins a la rendició va transcórrer una hora.

El Gran Capità, coneixedor de l'entusiasme dels francesos per les càrregues de cavalleria, va idear un estratagema que consistia a provocar una càrrega i atreure la cavalleria francesa fins a l'abast de l'artilleria i els arcabussers espanyols, per provocar des del primer moment a l'enemic el més gran dany possible amb el menor cost. D'aquesta manera, quan la tarda començava a caure, la cavalleria espanyola va sortir a camp obert i va simular una càrrega contra els francesos.

Després d'una breu escaramussa, els espanyols van fingir la retirada, perseguits per la cavalleria pesant francesa, que abans d'arribar al fossat i el talús, es va trobar inesperadament amb les trinxeres d'avantguarda on s'amagaven part dels arcabussers, que immediatament van obrir foc, com va fer també l'artilleria. Això va provocar un retrocés momentani de la cavalleria francesa, que es va llançar llavors en paral·lel al talús i cap a l'esquerra, tractant de buscar una via d'entrada als parapets del flanc dret espanyol. Durant aquest recorregut, la cavalleria francesa va ser destrossada pel foc dels arcabussers espanyols, que va matar també al duc de Nemours.

Tot l'exèrcit francès es va llançar llavors a la batalla, emplaçant la seva artilleria a l'avantguarda de la infanteria, i disposant els tres grans blocs restants en posició diagonal respecte al fossat i al talús que protegien a les tropes de la Corona d'Aragó.

En plena batalla, l'artilleria espanyola va quedar inutilitzada a l'explotar accidentalment tota la pólvora.

La infanteria francesa va entaular combat llavors amb les tropes de la Corona d'Aragó, però van ser delmats pel foc incessant dels arcabussers. El cap dels piquers suïssos, Chadieu, va caure també mort. Quan la proximitat de la infanteria francesa va ser massa perillosa per als arcabussers, el general espanyol els va ordenar retirar-se a la vegada que ordenava avançar als piquers alemanys, que es van enfrontar en combat tancat als suïssos i gascons i finalment els van rebutjar.

Per acabar, i davant el desastre francès, el Gran Capità va ordenar a totes les seves tropes que abandonessin les posicions defensives i llançar-se l'atac. La infanteria francesa va ser envoltada llavors pels ballesters, arcabussers i per la cavalleria pesant del Gran Capità, patint un gran nombre de baixes. La cavalleria lleugera espanyola es va llançar al seu torn contra la cavalleria lleugera francesa, al comandament d'Yves d'Allegre, que es va veure obligat a fugir. Davant d'aquesta circumstància, la cavalleria lleugera també va carregar contra la infanteria francesa, i llavors les tropes franceses van acabar per rendir-se.

Conseqüències
La derrota francesa a Cerignola, juntament amb la Batalla de Seminara que havia tingut lloc la setmana anterior, en què les tropes de la Corona d'Aragó comandades per Fernando de Andrade i Hug de Cardona havien vençut a l'exèrcit francès de Bérault Stuart d'Aubigny a Calàbria, va suposar un gir a la situació de la guerra a Nàpols: a partir d'aquell moment serien les forces espanyoles les que prenguessin la iniciativa en el transcurs de la guerra, fent retrocedir els francesos cap al nord, acabant amb la batalla de Garigliano (1503).

Des del punt de vista militar va suposar una revolució en les tàctiques de batalla, i establiria algunes de les bases de la

guerra moderna. Per primera vegada en la història, una infanteria proveïda d'arcabussos va aconseguir derrotar la cavalleria en camp obert. La batalla de Cerignola marca l'inici de l'era de la infanteria, que es mantindria com la força preponderant en qualsevol exèrcit europeu durant més de quatre segles, fins ben entrada la Primera Guerra Mundial.

A més a més, el Gran Capità va demostrar una vegada més que un exèrcit format per unitats més petites i independents proporcionava una mobilitat que suposava un avantatge determinant en batalla al costat dels exèrcits agrupats en blocs més nombrosos, com el comandat en aquella ocasió pel duc de Nemours. Tot i que fins llavors els exèrcits espanyols, com els de les altres potències europees, estaven basats en l'ús massiu de la cavalleria, aquesta nova infanteria estava estructurada en unitats creades pel Gran Capità i anomenades 'coronelias' que, una vegada provada la seva gran eficàcia en batalla, serien la llavor dels cèlebres terços durant les dècades següents.

Referències

? Lanning, Michael Lee. Battle 100: The Stories Behind History's Most Influential Battles (en anglès). Sourcebooks, 2005, p. 229. ISBN 1402224753.
? Martorell, J. Libre del valeros e strenu caualler Tirant lo Blanch ; 2: 3 (en castellà). Llibreria d'Alvar Verdaguer, 1876, p. 155 (Biblioteca Catalana).
? Verdaguer, C. Memorias de la Academia de Buenas Letras de Barcelona. Tomo II (en castellà). imprenta de Celestino Verdaguer, 1868, p. 552 (Memorias de la Academia de Buenas Letras de Barcelona. Tomo II).

_____

Categoria: Terços

FER XERINOLA - LLUMINÀRIES

Fent xerinola, P. S. Krøyer, 1888.

Fer xerinola vol dir, segons el DIEC i en la seva accepció col·loquial,[1] fer festa i divertir-se fent tabola.

Aquesta locució es va començar a usar a partir del triomf en les batalles de Cerignola[2] i Garellano, després de la frase del Gran Capità en esclatar, a plena llum del dia, dos carros amb tonells de pólvora: "Bon anunci amics, que aquestes són les lluminàries de la victòria"-on ens diu que les lluminàries eren coets, no teies enceses.[6][7][8] Aquestes batalles van ser guanyades pels terços del Gran Capità en la segona guerra de Nàpols, on segons diversos autors hi havia molts catalans; un d'ells és Cristòfor Despuig, que després de la batalla posà en boca del Gran Capità defensant a uns catalans menyspreats pel seu interlocutor: "... essos dos caballeros... si no fuese por ellos no tuviéramos hoy ... que comer".[3]

Cervantes, a la seva obra Coloquio de los perros, empra la paraula chirinola en el sentit d'embús, tràfec de persones no gaire respectables: "... saqué de la plaza a toda la cherinola desta historia ..."[4]

Història
Durant la segona guerra de Nàpols, a la batalla de Cerinyola (1503) van esclatar en ple dia dos carros amb bótes de pólvora, espantant als soldats dels terços; el Gran Capità els animà dient: "Bon anunci amics, que aquestes són les lluminàries de la victòria".[5][6]

Un cop guanyada la batalla es va fer una gran celebració; d'aquí ha passat al costumari popular com fer xerinola.[2] La catalanitat dels soldats dels terços queda demostrada atès que l'expressió amb el sentit de "fer festa" només ha perdurat a Catalunya a part de la frase del Gran Capità, abans esmentada, defensant a uns catalans menyspreats pel seu interlocutor: "... essos dos caballeros... si no fuese por ellos no tuviéramos hoy ... que comer".[3]

Xerinola i el Nadal
Tant mateix la "xerinola" que es fa durant les festes de Nadal es va associar a Catalunya amb una campanya de publicitat. Heus aquí la cita de la lletra (versos i cançó d'un famós espot de propaganda del temps de la ràdio)[7] emprada durant la campanya de Nadal::

«
... Ara ve Nadal

matarem el gall
farem xerinola
i beurem xampany ...

»

Vegeu també

Joc de canyes
Lluminària d'artifici
Tractat de Barcelona (1529)

Nota

? «Xerinola». Diccionari de la llengua catalana de l'IEC. Institut d'Estudis Catalans.
? 2,0 2,1 Universidad Nacional de La Plata. Instituto de Filología; Universidad Nacional de La Plata. Instituto de Filología Románica. Románica. Instituto de Filología Románica, Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación, Universidad Nacional de la Plata, 1971 [Consulta: 27 d'agost 2011].
? Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa, 1555, manuscrit del Pare Fidel Fita, p.90
? Pedro Grases; Arturo Uslar Pietri. Escritos selectos. Fundacion Biblioteca Ayacuch, 1989, p. 380–. ISBN 978-980-276-081-7 [Consulta: 27 d'agost de 2011].
? Juan de Mariana. Historia general de España. por Carlos Sanchez, 1650, p. 466– [Consulta: 26 d'agost de 2011].
? Juan de Mariana; Pi y Margall. Obras. M. Rivadeneyra, 1854, p. 289 [Consulta: 26 d'agost de 2011].

? Ara ve Nadal..

_____

Salta a la navegacióSalta a la cerca

Per a altres significats, vegeu «Tractat de Barcelona».

Tractat de Barcelona

Tipus
tractat de pau

Epònim
Barcelona

Data
29 juny 1529

Estat
Espanya

Signatari
Carles V del Sacre Imperi Romanogermànic
Climent VII

Causa
batalla de Landriano

El tractat de Barcelona de 1529 va ser un acord signat entre Climent VII i l'emperador Carles I el 29 de juny de 1529. Va ser una conseqüència directa de la victòria de Carles I sobre Francesc I en la Batalla de Landriano,[1][2] durant la Guerra de la Lliga de Cognac (una de les anomenades guerres d'Itàlia), que va posar final a les aspiracions de Francesc I al domini del nord d'Itàlia.

Contingut

Antecedents
Després de les victòries imperials, els estats italians van reaccionar contra el domini de Carles, i el maig de 1526 Venècia i la República de Florència es van unir a la lliga de Cognac promoguda per França.

El papa, en canvi, veient els esdeveniments, va abandonar la lliga de Cognac i va fer les paus amb Carles. La reconciliació formal i pública entre Climent VII i l'emperador es va dur a terme en el document final signat entre el papat i Carles en el tractat de Barcelona del 29 de juny de 1529; va ser enviat a Roma mitjançant l'emissari imperial Lluís de Praet.[3]

Acords
Mitjançant el tractat de Barcelona, l'emperador va reconèixer el poder dels Sforza a Milà, va retornar els Estats Pontificis al papa, es va comprometre a procurar el restabliment de Ravenna, Cervia, Mòdena i Reggio, que havien estat arrencades de la seu de Roma per Venècia[3] i finalment la promesa clau de l'emperador va ser el compromís per a restablir els Mèdici a Florència per la força de les armes, en la persona d'Alexandre de Mèdici (setge de Florència).

Conseqüències

Medalla encunyada per Clement VII per a celebrar el Tractat de Barcelona.

Pel document de Barcelona del 16 de juliol 1529, el papa va renunciar a la lliga de Cognac (Venècia també s'hi va afegir retornant territoris i pagant indemnitzacions), i va renovar en profit de Carles importants privilegis fiscals que abans ja havien gaudit els reis d'Espanya, a part de l'absolució atorgada a tots els que havien participat en el saqueig de Roma, als quals havia excomunicat.

La importància del tractat de Barcelona rau en el fet que va deixar Francesc I sense dos dels seus principals aliats de la lliga de Cognac, preparant doncs el terreny per a la pau de Cambrai que es va signar al cap d'un mes, el 5 d'agost de 1529.

Referències

? Ludwig Pastor. The History of the Popes, from the Close of the Middle Ages. Taylor & Francis, agost 2009, p. 62–. GGKEY:B5GJE01JDZ6.
? Ferdinand Gregorovius; Annie Hamilton. History of the City of Rome in the Middle Ages. Cambridge University Press, 10 juny 2010, p. 639–. ISBN 9781108015127.
? Anar a :3,0 3,1 G. W. Prothero, Stanley Leathes, Sir Adolphus William Ward, et al.. The cambridge modern history. CUP Archive, 1934, p. 60–. GGKEY:KRWPD9RFRLB.

Vegeu també

Batalla de Gavinana

Setge de Florència
Odet de Foix
Gran Ducat de Toscana
Presidis de Toscana

_____

Setge de Florència

Guerra de la Lliga de Cognac

Tipus
setge

Data
24 octubre 1529

Coordenades
43° 48? N, 11° 18? E

Lloc
Florència

Participants
Sacre Imperi Romanogermànic

El setge de Florència, iniciat a la tardor de 1529, és un dels últims episodis de la Guerra de la Lliga de Cognac. Un gran exèrcit del Sacre Imperi Romanogermànic i Espanya, comandat per Filibert de Chalon, el príncep d'Orange, va envoltar la ciutat i després d'un setge de gairebé deu mesos, en va prendre possessió. Amb l'ocupació de la ciutat es va derrocar la República de Florència, instaurant als Mèdici al tron amb Alexandre de Mèdici com a Gran Duc de Toscana.

Antecedents

Un cop acabat el saqueig de Roma, els florentins van proclamar la república expulsant als Mèdici per segona vegada el 16 de maigde 1527, així doncs els Mèdici, es van veure obligats a abandonar la ciutat.[1] El nou govern es decantà del costat de França en la seva guerra de la Lliga de Cognac, però les derrotes franceses al setge de Nàpols el 1528 i la batalla de Landriano el 1529 va obligar Francesc I de França a signar la Pau de Cambrai amb l'emperador Carles V del Sacre Imperi Romanogermànic. Quan el Papa Climent VII i la República de Venècia van fer les paus amb l'Emperador, Florència es va trobar aïllada i Carles V, després de pactar-ho amb el Papa en el tractat de Barcelona (1529), va ordenar als seus exèrcits posar a Florència sota setge per tal de restaurar els Mèdici al poder en la figura d'Alexandre de Mèdici, nebot del sobirà pontífex (fill seu segons alguns[2] encara que oficialment fill de Llorenç).

Desenvolupament tàctic

Els preparatius per la defensa de Florència incloïen la reducció d'alçada de les torres, que ja havia començat el 1526, per evitar que hi disparessin els canons, i l'aplanament del terreny proper a les muralles per evitar que s'hi amagués algú.[3] La república va poder resistir la invasió durant uns mesos, però finalment, degut a la traïció dels mercenaris que havien contractat, va haver d'abandonar Volterra als imperialistes.

Amb la mort del seu millor capità, Francesco Ferruccio, executat per les tropes imperials al final de la batalla de Gavinana, els republicans van perdre les últimes esperances. La ciutat va capitular el 10 d'agost de 1530.

Referències

? Gouwens, Kenneth. Remembering the Renaissance: humanist narratives of the sack of Rome (en anglès). BRILL, 1998, p.143. ISBN 9004109692.
? George L. Williams. Papal Genealogy: The Families And Descendants Of The Popes. McFarland, gener 2004, p. 74–. ISBN 978-0-7864-2071-1 [Consulta: 12 gener 2012].
? Brucker, Gene A. Florence, the Golden Age, 1138-1737 (en anglès). University of California Press, 1998, p.257. ISBN 0520215222.

Bibliografia

Laffont, Robert. Storia d'Italia (en italià), 1567. ISBN 222191029X.
Malatesta Baglione

Enllaços externs

El fresc de Vasari i de Giovanni Stradano es troba a la sala de Climent VII del Palazzo Vecchio

_____

Presidis de Toscana
Salta a la navegacióSalta a la cerca

Els presidis, enclavats al sud del Gran Ducat de Toscana.

Els Presidis Toscans foren un territori de sobirania espanyola, dependent del virrei de Nàpols fins al 1735, i després d'un governador propi, integrat per una sèrie de fortaleses que foren anteriorment possessió de la República de Siena, i algunes mes que foren abans del Principat del Piombino.

El principat de Piombino fou ocupat del 25 de juny de 1549 al 1552 per Cosme I Medici de Florència, en mig de la guerra entre Florència i Espanya d'un costat, i França, Turquia i Siena de l'altra; en la lluita contra els espanyols, els francesos i turcs aliats van atacar el principat el 1552. L'ocupació es va perllongar el 1552, fins al 1557, al morir la regent Elena Salviati; Florència, pel tractat de Londres del 20 de maig de 1557 va rebre Portoferraio a Elba (i quasi tot el territori de Siena incloent la ciutat) però va renunciar al Piombino (que en compensació va recuperar el 1559 Vignale i Abbadia al Fango); el rei d'Espanya es va reservar els castells d'Orbetello, Porto de Ercolo, Monte Filipo, Monte Argentaro, Porto San Estefano i Telemone, a la costa del territori de Siena, com a compensació per la cessió de la República de Siena a Florència, i amb aquests dominis va establir presidis (fortaleses amb guarnició), constituint d'aquesta manera els Presidis Toscans.

El 1603 a la mort de Jaume VII del Piombino, l'herència del principat va entrar en litigi i un cosí, Carles del Piombino, es va proclamar príncep. Carles era fill de Sforza Appiani d'Aragona i senyor de Valle i Montioni; va governar des del gener fins al 20 de febrer del 1603 quan fou deposat pels espanyols, que van ocupar el principat incloent la part dels Appiani a Elba, però finalment van reconèixer la successió a Isabel del Piombino, germana gran de Jaume VII el 1611 si bé els espanyols van conservar una part de l'illa (Porto Longone, després Porto Azzurro) i van construir les fortaleses de Forte Focardo i Forte S. Giacomo, i aquesta zona fou agregada als Presidis Toscans. El 1628 Espanya va assolir el dret feudal al Piombino.

El 1735 els Presidis Toscans que havien restat per l'arxiduc, foren reconeguts per tractat als Borbons. El 1796 la regió fou centre d'activitat realista contra la revolució francesa, amb suport dels britànics, i els francesos van ocupar Elba i Piombino vers el 1797 (formalment ocupat el 1799), però els presidis romangueren en poder d'Espanya. El Tractat d'Amiens (1802), va establir la cessió del Piombino i dels Presidis a França que els va incorporar al Regne d'Etrúria, creat en lloc del Gran Ducat de Toscana, dissolt en virtut del mateix tractat.

Vegeu també

República de Siena
Regne d'Etrúria
Civita Castellana

_____

EL CAMÍ CATALÀ.. DE GÈNOVA A GANT

Contràriament al que diu el seu seu nom, les Espanyes no van ser les descobridores ni les primeres en emprar el camí dels espanyols, tots els trams de la ruta eren perfectament coneguts. Tal com ja ho havia fet Annibal amb els seus

elefants 1500 anys abans, els comerciants feien servir regularment les parts del camí que uneix França i Itàlia a través dels Alps, per al comerç de mercaderies entre ambdós països.

El que van fer els enginyers de Felip I de Catalunya el 1565, va ser replantejar-lo com un conjunt unitari de punta a punta, alguns dels seus trams van ser redissenyats i ampliats, fent-ne un traçat amb caràcter militar per als futurs usuaris. Tot això passava en el moment en que el rei de les Espanyes tenia necessitat de transportar tropes als Països Baixos, motiu que el va empènyer a aprofitar el pas per territoris propis, afegint-hi algun territori neutral.[3]. Per aquest fet, s'ha donat als comandaments dels terços de Flandes, el mèrit del disseny global d'aquest camí, que cal recordar començava a dos ports catalans: Barcelona d'on sortien els "Terços de Flandes" i Nàpols (amb els "Terços de Nàpols").

Durant el recorregut global per anar des de Milà fins als Països Baixos per terra (que ja s'emprava durant el regnat de Carles V), els viatgers del segle XVI havien de superar molts obstacles, tals com coronar passos muntanyencs elevats, travessar grans rius, boscos frondosos, i camins plens de delinqüents. Per tant, calia trobar una ruta que contornés tots aquests obstacles, per un lloc segur i fàcil de viatjar-hi. El camí dels espanyols (de fet Camí català) va demostrar ser la resposta, amb el següent recorregut a través de territoris propis sota el govern del rei de les Espanyes: Ducat de Milà, Franc Comtat, Borgonya, Luxemburg, territoris al·liats (Savoia) i territoris neutrals (Lorena).

El traçat del camí dels espanyols va ser una gran millora respecte al sistema anterior per traslladar tropes a través d'aquests territoris. Cal dir però que els mapes utilitzats per les expedicions espanyoles només tenien la informació referent a qüestions militars, amb exclusió de qualsevol altre detall. Tanmateix, això va obligar als exèrcits a utilitzar guies i escoltes quan creuaven els terrenys que desconeixien, ja que els seus mapes molt generalistes no servien per guiar-los a través d'ells.[3] En el viatge es feia una mitjana de 12 milles per dia, el 1577 els veterans espanyols tornant dels Països Baixos van caminar 15 milles per dia a causa de la calor, en canvi el 1578, van fer una mitjana de 23 quilòmetres per dia durant un fred mes de febrer.[3]

Per a fins militars, el camí dels espanyols va ser utilitzat per primera vegada pel duc d'Alba el 1567, i l'exèrcit que va passar per darrera vegada ho va fer el 1620.

El camí català.. de Gènova a Flandes (UNH3)

El camí català.. de Gènova a Flandes (UNH3)

Si no veieu bé premeu un dels links següents:

https://ia601209.us.archive.org/9/items/inh_unh2016/unh3-3-19-mcapdevila.mp4

Your browser does not support the video tag.

Conferències meves..només cal fer la cerca a youtube: manel+capdevila

https://www.youtube.com/results?search_query=manel+capdevila